

Arkivsaksnummer: 2022/10197-13

Saksbehandlar: Kristine Sørli

Dato: 20.10.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	44/2023	27.10.2023

Forvaltningsplan for Reinheimen nasjonalpark og tilhørende landskapsvernområde - Oppsummering av innspel til oppstartsmeldinga - Godkjenning av prosjektplan for revisjon

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Reinheimen - 27.10.2023

Behandling

Mariann Skotte kom med eit innspel på ordlyden i vurderinga i denne saka, under avsnittet om villrein.

Her saknar ho at også rovdyr vart nemnd som ei av belastningane for villrein.

Dette tillegget vil ikkje påverke vedtaket og innstillinga vart samrøystes vedtatt.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Reinheimen registrerer innkomne innspel og tek dei med vidare i prosessen. Ingen av innspela har vesentlege innvendingar til planlagt opplegg. Det er framleis mogleg å gje innspel undervegs i prosessen.

Styret godkjenner prosjektplanen, og legg følgjande framdriftsplan til grunn for vidare arbeid:

Planarbeid – «Forvaltningsplan på nett» Dialog med administrativt kontaktutval og fagmiljø undervegs	2022-2024
Informasjon/dialog med ulike brukarinteresser. Møte ved behov	Vinter/vår 2024
Tilbod til kommunane om informasjonsmøte	Vår 2024
Opne møte og eventuelle synfaringar for aktuelle tema	Sommar/haust 2024
Nasjonalparkstyret – planutkast før oversending til fagleg gjennomgang	Haust 2024
Fagleg gjennomgang i Miljødirektoratet	Haust 2024
Eventuell justering av planutkast	Haust 2024/vinter 2025
Høyring av planutkast godkjent av direktoratet	Vinter 2025

Oppsummering av høyringsuttaler og planbehandling i NP-styret	Vår/sommar 2025
Eventuell andre høyringsrunde / avgrensa høyring på endringar	Haust 2025
Godkjenning av plan	Utgangen av 2025

Det kan bli justeringar i framdriftsplanen undervegs. Ei ekstra høyring vil krevje ekstra tid.

Innspel som går ut over rammene for verneforskriftene blir fylgde opp av sekretariatet med orientering til dei aktuelle aktørane om kva som er rammene for forvaltningsplanrevisjonen. Det kan for særskilde behov vera rom for å vurdere innspel til verneforskriftene og melde desse vidare oppover i systemet, jf. 1.4.1 i prosjektplanen. Det er her viktig å vera klar over at det er høg terskel for å setja i gang ein endringsprosess som krev ny Kongeleg resolusjon.

Dokument i saka

1. Forvaltningsplan for Reinheimen, godkjend i 2010
2. Dokument i samband med oppstart av revisjon i 2022
 - Sak 49/2022 - Forvaltningsplan for Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde og naturreservat - oppstart av arbeidet
 - Referat frå oppstartsmøte – arbeidsgruppa adm.kontaktutval for Reinheimen, Teams 20.03.23
 - Sak 9/2023 - Forvaltningsplan for Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde og naturreservat - oppstart og prosjektplan
 - Oppsummering dagseminar «Forvaltningsplan – Villrein -vern og bruk» 05.06.23 på Norsk fjellsenter
 - Oppsummering arbeidsmøte i nasjonalparkstyret, 26.06.23
3. Oppstartmelding – brev av 12.04.23 vedlagt utkast til prosjektplan, sak 9/2023
4. Innkomne innspel:
 - a. Vågå kommune, attendemelding behandla i Hovudutval for teknisk, landbruk og naturforvaltning 14.06.2023, oversendt i brev av 15.06.23
 - b. Hytteeigar Lordalen, e-post 29.06.23
 - c. Bane NOR, brev av 17.08.23
 - d. Oddrun Espelund, e-post 23.08.23
 - e. Statsforvalteren i Møre og Romsdal, brev av 01.09.23
 - f. Møre og Romsdal fylkeskommune, brev av 01.09.23
 - g. Nye Veier, brev av 01.09.23
 - h. Finndalen beite- og bruksrettslag v/Rolv Kristen Øygard, e-post 13.09.23
5. Prosjektplan, rev. (VEDLAGT)

Saksopplysningar

Overordna ramme: «*Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde ein flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Utkast til forvaltningsplan skal sendes til direktoratet for faglig gjennomgang før høring. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.*»

Gjeldande status:

- Første forvaltningsplan for Reinheimen godkjent 2010
- Besøksstrategi for Reinheimen godkjent i 2019
- Grensejustering i Reinheimen NP 2010 -2011 og Trollstigen Ivo 2013. Kart er oversendt miljødirektoratet (2023) for oppdatering i naturbase og for endring av verneforskriftene.
- Oppstart revisjon 2022, med styrevedtak og oppstartsmøte i administrativt kontaktutval mars 2023.
- Opplæring av digitalt format (forvaltningsplan på nett) med Miljødirektoratet
- Gjennomført brukarundersøkingar i Reinheimen (2022) og etterundersøking (2023) med analyse og rapport frå NINA
- Dagleg drift, saksbehandling, gjennomføring av tiltak mm har ført til at arbeidet etter oppstart dreg ut i tid. Det er og brukt tid i arbeidsgrupper i samband med revidering av handlingsprogrammet for regional plan for villrein i Ottadalsområdet, som er relevant for forvaltningsplanarbeidet.
- Melding om oppstart med forslag til prosjektplan (sak 9/2023) utsendt til partar i verneområdet 12.04.2023.

Hovudtrekk

Endringar

- Ta ut historikk og generelle skildringar, meir «rett på sak»
- Digital form, lettare å revidere

Nye element

- Forvaltningsmål
- Bevaringsmål
- Besøksforvaltning

Vidareføring (hovudsakleg)

- Retningslinjer for brukarinteresser i verneområda
- Sonering A og B område i Romsdalen Ivo

Det er oppretta ei prosjektside for forvaltningsplanrevisjonen på nettsida:

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Reinheimen/publikasjoner/revisjon-forvaltningsplan-for-reinheimen-og-tilhoyrande-landskapsvernoprade>

Innkomne innspel

Frå oppstart med høyringsfrist 01.09.23

Innspel, oppsummering av innhald	Merknader
<p>a. <u>Vågå kommune, 09.11.2015</u></p> <p>Det er positivt at det er sett i gang eit arbeid med revisjon av forvaltningsplan. Vågå kommune har ikkje konkrete innspel nå ved oppstart av planarbeidet, men merker seg at det i prosjektplanen er lagt opp til ein prosess med god involvering, noko som legg grunnlag for ein god prosess.</p>	ok

<p><u>b. Hytteeigar Lordalen, e-post 29.06.23</u></p> <p>Først, takk for tilsendte dokumenter knyttet til revisjon av forvaltningsplanen for Reinheimen. Som du sikkert har skjønnt er jeg over snittet skeptisk til alt av nye tilrettelegginger og byggeplaner som genererer mer trafikk og slitasje inn i sårbare områder.</p> <p>Så til noe jeg har meldt om til dere før, og som jeg også har tatt med fjellstyret. I Lordalen har det i de senere årene kommet mange (min vurdering) nye saltsteiner. Disse er plassert høyt i terrenget, og på plasser som gir mye terrengslitasje. Særlig ille synes jeg det var i vår med en saltstein som ligger opp for Nordstøl ved Løranden tett oppunder 1200 m.o.h godt innenfor nasjonalparkgrensa. Har lagt ved noen bilder som viser området. Denne er plassert midt i det området reinen bruker om våren, og ene helga jeg var på hytta gikk det to store flokker med kalver som stadig var innom saltsteinen. Det er for meg ubegripelig at vi har et lovverk som forbyr viltsaltstein i skog der argumentet er stor smittefare mens det kan utplasseres et stort antall saltsteiner til beitedyr der saltsteinen og området rundt er tilgjengelig for elg, hjort, rein og alt av beitedyr!!?</p> <p>I en del av beiteområdet i Lordalen er det til dels karrig og sårbar flora. Hvem gjør vurdering av tåleevnen for beitedyr og regulerer det? Det begynner å bli mange områder som bærer preg av for kraftig beiting. Er det i tråd med verneforskriften?</p> <p>Beiting mot nedgroing er et mye brukt begrep. Det kan jeg være enig i, men det forutsetter at beitingen foregår der nedgroing er et problem. Da burde saltsteinene vært plassert i bjørkebeltet for å holde sauen mest mulig i skogen.</p> <p>Jeg har stor respekt for landbruket og beiteretten, men når driftsformen utfordrer verneforskriften tror jeg det er viktig og klokt å ta diskusjonen.</p>	<p>Vernereglane er ikkje til hinder for beiting i nasjonalparken eller landskapsvernområdet. De er og heimel i verneforskrifta for å vurdere nødvendige bygningar i regi av organiserte beitelag.</p> <p>Plassering av nye saltsteinar er ikkje omtala i verneforskriftene. Men det kan etter søknad frå beitelag gjevast dispensasjon til utkøyring av saltstein på snødekt mark.</p> <p>Innspelet blir teke til orientering, og tema blir vurdert nærare i planprosessen.</p>
<p><u>c. Bane NOR, 17.08.23</u></p> <p>Delar av Raumabanen ligg innanfor Romsdalen landskapsvernområde. Vi føreset at revisjonen ikkje vil medføre endringar som kan vanskeleggjere drift, vedlikehald eller utvikling av jernbanen, eller på andre måtar påføre jernbanen ulemper.</p>	<p>Innspelet blir teke til orientering.</p>
<p><u>d. Oddrun Espelund, e-post 23.08.23</u></p> <p>Innspill til høring: tilbakeføring av elveløp i Vermedalen Viser til dokumenter med høringsfrist 1. september. Jeg eier hytte i Vermedalen saman med min søster Mari Espelund, og har mottatt brev om revisjon av forvaltningsplanen for Reinheimen nasjonalpark og tilhørende landskapsvernområde. Hytta vår ligger i landskapsvernområdet. Den ble bygd i 1966-67. Hytta ligger nær elva Verma, ved Holmevadet (navngitt på kart).</p>	<p>Forvaltnings-planen skal gje føringar for bruken og for dispensasjons-praksis.</p> <p>Endring av elveløp er ikkje tema. Dette må følgje eigne prosessar.</p> <p>Innspelelles blir teke til orientering.</p>

<p>Elvestrekningen fra Holmevadet og opp mot Storhaugen i Vermedalen ble lagt om og rettet ut, med steinsatte elvebredder og slik at det ble striere strøm, på femtitallet i forbindelse med kraftutbygging. Tidligere gikk elva i en sving inn mot myrområdene på vestsiden av elva, og iflere svinger nedover. Det er lett å se hvor elveløpet opprinnelig var. Dersom elva ble tilbakeført til sitt opprinnelige løp, ville det tilbakeføre landskapet til sin opprinnelige karakter, og i tillegg trolig være positivt for livet i elva.</p>	
<p><u>e. Statsforvalteren i Møre og Romsdal, brev av 01.09.23</u></p> <p>Innspel til prosjektarbeidet</p> <p>Oppbygging av prosjektplan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sett opp mot tidsplanen burde prosjektplanen vore godkjent, og opplegg for medverknad og kven som skal delta i arbeidet vere avklara, før ein sette i gang med møteverksemd knytt til arbeidet med forvaltningsplanen. • Prosjektplanen kunne med fordel vore meir spissa, konkret og systematisk. Den kan stå fram som litt overveldande slik den er no, med mykje informasjon som ikkje synest relevant for innspelsrunden. • Det må kome tydelegare fram kva for verneområde den nye forvaltningsplanen gjeld for. Det er lista opp fleire verneområde i tabell 1 i prosjektplanen enn det som står i overskrifta på dokumentet (sjå for eksempel Vermedalen naturreservat og Slettsvaet naturreservat). • Det må kome tydeleg fram kva målet med revisjonen av forvaltningsplanen for dei ulike verneområda er. Kva er det til dømes i den gamle forvaltningsplanen som trengst å reviderast. Kva står på spel? Påpeik gjerne kva er det som fungerer eller ikkje fungerer med dagens forvaltningsplan, og med det synleggjer behovet for revidering. Kva for utfordringar/ problemstillingar gjer seg gjeldande i dei konkrete verneområda. <p>Medverknad</p> <p>Opplegget for medverknad bør definerast tydelegare i prosjektplanen, for å skape ein så god prosess som mogleg. Det må være ein lav terskel for deltaking og innspel frå aktuelle parter, og det må kome tydeleg fram når og korleis opplegget for medverknad skal være. Dette vil sannsynlegvis gje større deltaking, og eit meir heilskapleg bilde av utfordringar og moglegheiter som ligg i verneområda.</p> <p>Presiser gjerne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korleis skal medverkinga gå føre seg? • Er det nokre tema som er særleg aktuelle for medverking? • Fleire viktige aktørar er ikkje nemnt, til eksempel ideelle organisasjonar som Birdlife. Kanskje finst andre lokallag utanfor referansegruppa som også har interesser i verneområda? • Er det enkelte tema det er behov for meir kunnskap og medverknad på? <p>Innspel til forvaltningsplanarbeidet</p> <p>Villrein</p>	<p>Nyttige innspel til sjølve prosjektarbeidet, og teke inn i prosjektplan dokumentet.</p> <p>Det vil bli kalla inn til møte med statsforvaltaren for å diskutere faglege spørsmål knytt til plan og prosessen.</p> <p>Utfordringsbilete for villrein er godt kjent, og kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkeleg for å ta omsyn til villrein i planrevisjon.</p> <p>Arbeidet med kvalitetsnorma understrekar og</p>

<p>Omsyn til villrein skal vege tungt for forvaltninga av Reinheimen. Regjeringa har vedtatt å lage stortingsmelding og tiltaksplanar for dei enkelte villreinområda. Klima -og miljøminister Espen Barth Eide poengterer at utviklinga for villrein går i feil retning, og seier det er openbart at det trengs kraftfulle tiltak for å betre situasjonen. Forvaltninga må strammast inn på alt som fører til auka ferdsel, utbygging og press på funksjonsområda om ein skal klare å ta vare på villreinen på lang sikt.</p> <p>Kunnskapsgrunnlaget for forvaltninga av villrein er solid. Det er viktig at kvalitetsnorma blir tatt i bruk. Kartfortellingane som ligg på villrein.no gjev oversiktleg og tydeleg informasjon som bør takast i bruk. For den delen av Reinheimen som ligg innafor Møre og Romsdal er både BrøstdalenReindalen og Trollstigen peikt ut som fokusområde i kvalitetsnorma.</p> <p>Ferdsel og friluftsliv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppstartsmeldinga stiller opp som mål å vurdere område for ferdselsregulering. Dette kan vere særleg aktuelt i fokusområda Brøstdalen-Reindalen der ein ser utfordringar knytt til ferdsel, spesielt langs T-merka stiar og langs bilvegen, ved at villreinen har redusert sin bruk av området (sjå kvalitetsnormen). • Det er viktig å skjerme dei mest sårbare og/eller urørte områda for auka ferdsel også for framtida. • Det er viktig å ta stilling til endringar i hyttemarkedet, til dømes modernisering av allereie etablerte hytter. Det er også ein pågåande trend med bygging av små flyttbare minihus/hytter, og dette kan kome til å bli ei ny type problemstilling som vil gjere seg gjeldande i enkelte verneområde. <p>Andre innspel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved utarbeiding av ny forvaltningsplan bør ein være oppmerksom på det pågåande reguleringsplanarbeidet for E139 Romsdalen og arbeidet med rassikring av Trollstigen. Desse tiltaka kan føre til store landskapsmessige påverkingar innafor landskapsvernområda. Det bør vurderast om og ev. korleis dette skal takast stilling til i ny forvaltningsplan. • Forvaltningsplanen bør klargjere forholdet til relevante sektorlover. Avklaring mot andre lover er kanskje viktigast for områda med mindre strenge verneformer (landskapsvern), for ved strengare verneformer vil dette gjerne være klarare. • Det er viktig å synleggjere at søknadspliktige tiltak som regel krev behandling etter fleire lovverk. Eit eksempel er at bygningstiltak også skal behandlast etter plan- og bygningslova, i tillegg til vernebestemmingane. • Ny forvaltningsplan bør vere restriktiv til byggesaker som aukar overnattingskapasitet og med det gir auka aktivitet. • Oppstartsmeldinga stiller opp mål om å etablere lik praksis for ulike typar turmål. Mål om lik praksis må ikkje overstyre at det kan vere omsyn som må vektleggast ulikt i ulike områder. <p>Redaksjonelt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planarbeidet bør samle opp element som krev forskriftsendringar som grunnlag for ev. seinare arbeid med endring av verneforskriftene. 	<p>tydeleggjer utfordringane i villreinområdet, og legger eit grunnlag for å kunne vurdere aktuelle tiltak som kan betre forholda for villreinen. Reinheimen-Breheimen villreinområde ble klassifisert til middels - gult nivå. Med kvalitetsnorma og klassifisering av villreinområdet har vi fått signal om at villreinen ikkje har dei optimale forholda den treng for å ha gode nok levekår.</p> <p>«Kvalitetsnormen for villrein» med oppdaterte kartforteljingar saman med eit solid kunnskapsgrunnlag om villrein gjennom fleirfaldige rapportar, vil vera sentrale dokument i planrevisjon.</p> <p>Nye metodar som scenarioanalyse skal prøvast ut i fyrste omgang for Brøstdalen-Pyttbudalen, og vil bidra til ytterlegare kunnskap om villrein i fokusområdet.</p> <p>Når det gjeld opprusting av E139 så har nasjonalparkstyret gjeve fleire innspel tidleg i planprosessen, jf. retningslinjer i forvaltningsplan.</p> <p>Når det gjeld forhold til andre relevante sektorlover så tek vi med det for synleggjering i revidert plan.</p> <p>Innspel om forskriftsendringar blir fylgd opp som vist til i prosjektplanen kap. 2.4.1.</p> <p>Forvaltningsplan for Reinheimen er i dag inndelt områdevis, samtidig som det er</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Det er viktig at forvaltningsplanane ikkje blir fragmentert når kvart verneområde får sin plan på nett. Arbeidet må ha ein tydeleg overbygning slik at ein ser ein tydeleg samanheng mellom desse. 	<p>innarbeidd ein samanheng mellom verneområda. Dette vil bli vidareført i digital løysning.</p>
<p>f. <u>Møre og Romsdal fylkeskommune, brev av 01.09.23</u></p> <p>Forvaltningsplanar for nasjonalparkar vil på fleire måtar gripe inn i fylkeskommunane sine ansvarsområde og kommentarane våre er knytte til desse.</p> <p>Regional delplan for Ottadalsområdet</p> <p>Fylkeskommunane har ansvaret for dei regionale planane for villrein – planar som skal fastsetje ei langsiktig arealforvaltning og sikre villreinen si framtid i Noreg samtidig som dette skal balanserast mot andre interesser. I arbeidet med å utarbeide handlingsprogram for Ottadalsplanen er det etablert eit godt samarbeid mellom fylkeskommunane, nasjonalparkforvaltninga, kommunane og dei andre aktørane som har interesser i området. Aktiviteten i randsonene legg premissa for aktiviteten inne i nasjonalparken. Vi føreset at det blir lagt til rette for eit samarbeid om til dømes informasjonsarbeid/formidling, kunnskapsutvikling og ferdtsel.</p> <p>Samferdsel</p> <p>Møre og Romsdal fylkeskommune har i vårt fylke det overordna ansvaret som går på drift, vedlikehald, bruk og utvikling av fylkesvegar, samt fagansvar for trafikksikkerheit, framkommelegheit og universell utforming knytt til vårt vegnett.</p> <p>Kunnskapsgrunnlag <i>Fylkesveg 63</i></p> <p>Møre og Romsdal fylkeskommune eig, driftar og held ved like fylkesveg 63 som er delvis omfatta av Reinheimen nasjonalpark. Fv. 63 er ein av 18 nasjonale turistvegar i Noreg. Trollstigen er normalt vinterstengt i oktober til mai. Strekninga mellom Langvatnet til Geiranger er normalt vinterstengt i november til mai. Fv. 63 har ein gjennomsnittleg årsdøgntrafikk på 480-500 køyretøy. Trafikkmengd er variabel, med vesentleg høgare trafikk på sommarstid. Det er sett opp fleire trafikkregistreringspunkt langs vegnettet, og oversikt frå desse ligg tilgjengeleg på Statens vegvesen sine heimesider for trafikkdata. I 2019 vart det etablert vêrstasjon ved Trollstigplatået, data frå denne finn ein her: https://vegvar.atlas.vegvesen.no/#/kart.</p> <p>Pågåande prosjekt - fylkesveg 63 <i>Rassikring Trollstigen</i></p> <p>Fylkestinget vedtok 18.10.2022 å bestille eit forprosjekt for vidare utgreiing av alternative løysingar for rassikring av Trollstigen, på strekninga frå Huldrebrua-Stigfossbrua. Informasjon om forprosjektet har vore sendt ut med oppmoding om innspel like før sommaren, 08.06.2023. Nasjonalparkstyret har gitt merknad til orienteringa om forprosjektet.</p> <p><i>Toalettfasiliteter og driftsgarasje Slettvikane</i></p> <p>Møre og Romsdal fylkeskommune som tiltakshavar har fått løyve frå Fjord kommune til å sette opp toalettfasilitetar og flytting av garasje på</p>	<p>Fylkeskommunen vil vera ein viktig samarbeidspart i forvaltnings-planarbeidet når det gjeld tema knytt til regional plan for villrein, nasjonal turistveg (Trollstigen – Slettvikane – Valldal), kulturminne og bygningsmiljø.</p> <p>Nasjonalparkstyret for Reinheimen har 05.05.23 gjeve innspel til handlingsprogram - regional plan for Ottadalsområdet, og det er etablert eit godt samarbeid i adm.faggruppe.</p> <p>Det vil bli kalla inn til møte med fylkeskommunen for å diskutere faglege spørsmål knytt til plan og prosessen.</p> <p>Merknaden blir teke med i det vidare arbeidet med forvaltningsplan og utforming av retningslinjer.</p>

<p>gbnr. 12/1 på Slettvikane. Grunngevinga for desse tiltaka er at ein over år har opplevd stor og aukande forureining ved Slettvikane, ein populær stoppestad langs fv. 63, og behovet for toalett på staden er godt dokumentert.</p> <p>Avslutningsvis gjer vi merksam på at det ikkje må bli lagt føringar som vanskeleggjer vårt ansvar med å drifte og vedlikehalde fylkesvegane med tilhøyrande sideterreng. Ta gjerne kontakt med fylkeskommunen for eit arbeidsmøte angående dette.</p> <p>Dersom det blir behov for tiltak langs/ved fylkesvegnettet må det blir tatt kontakt med fylkeskommunen for ev. søknadsplikt, sjå: www.mrfylke.no/vegskjema.</p> <p>Automatisk freda kulturminne</p> <p>Det er behov for å oppdatere forvaltningsplanen då ein har fått kjennskap til fleire kulturminne knytt til jakt og fangst på villrein og ny kunnskap om seterbruken i området. Det er og behov for at forvaltningsplanen viser til Møre og Romsdal sin beredskapsplan for fonnefunn. Forvaltninga kan i denne samanhengen ha behov for å få løyve til å benytte helikoptertransport innanfor nasjonalparken i høgsesongen for fonnefunn, det vil seie august-september.</p> <p>Det hadde vore ein fordel om det kunne gjerast ei ny kartlegging av fangstanlegg for villrein, samt læger/hærbør (enkle overnattingsplasser knytt til fangst i fjellet).</p> <p>KONKLUSJON</p> <p>Vi viser til merknadene våre over og ber om at desse vert tekne med i det vidare arbeidet med forvaltningsplanen.</p>	
<p><u>g. Nye Veier, brev av 01.09.23</u></p> <p>Nye Veier har jobbet med en helhetlig strekningsvurdering for E136 mellom DombåsVestnes. Det jobbes med konkrete planarbeid i ulike stadier i områdene StuguflåtenRaudstøl, Flatmark-Monge-Marstein og i Veblungsnes.</p> <p>Strekningen Flatmark-Marstein er i berøring med Romsdalen landskapsvernområde. I tillegg til en målsetting om et effektivt og trafikksikkert vegsystem, har Nye Veier en målsetting om å redusere negative konsekvenser prosjektet har på miljø og samfunn. Det kan i den forbindelse informeres om at det nylig er gjennomført nye naturkartlegginger i området rundt Flatmark-Skiri og naturbasen er oppdatert i forhold til dette kunnskapsgrunnlaget.</p> <p>Nye Veier deltar gjerne i partsmøter i løpet av planprosessen for å bli informert og dele informasjon tilbake om planlagte tiltak vi jobber med.</p>	<p>Det er teke høgde for opprusting av europaveg 136 i verneforskrifta, og gjeve retningslinjer i forvaltningsplan. Nasjonalparkstyret ønskjer gjensidig dialog om tema knytt til E136 verneområdet.</p>
<p><u>h. Finndalen beite- og bruksrettslag v/Rolv Kristen Øygard, e-post 13.09.23</u></p> <p>Finndalen beite og bruksrettslag er ein interesseorganisasjon for gardar med sæter og beiterett i Finndalen landskapsvernområde, Ottadalen landskapsvernområde, Brettingsmoen barskogreservat og Reinheimen nasjonalpark.</p> <p>Vi ønskjer å vere med aktivt i revisjonsarbeide og etter inspel frå medlemmane ønskjer vi spesielt fokus på nokre områder:</p>	<p>Innspele vil bli nærare vurdert i planprosessen</p>

<p>- beite - stimulering og tilrettelegging. t.d. rydding av skog og busker for å opne opp att landskapet.</p> <p>- klimaendring - elver og grøvt som forandrar løp og vegar som blir skada og ødelagt t.d. Få raske beslutningar på tiltak - forebygging og reparaasjon.</p> <p>- reiseliv - vi ønskjer ei klargjering på kor mykje og kvar, og type tilrettelegging/marknadsføring</p> <p>- historia - spor etter fleire tusen års bruk er mange i Finndalen, både nede i dalen og inne i fjellet. Mange veit, har sett, også registrert, mykje interessant. Både nede i dalen og inne i fjellet. Dette er kunnskapen som må sikrast. for ettertida.</p>	
--	--

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndigheit for Reinheimen nasjonalpark og Ottadalen, Finndalen, Lordalen, Romsdalen, Trollstigen og Tafjorden-Reindalen landskapsvernområde i medhald av vedtekter sist revidert frå 01.03.2020.

Verneformål – forskrift

Revisjon av forvaltningsplanen skjer innan rammene sett av gjeldande verneforskrifter for Reinheimen nasjonalpark og Ottadalen, Finndalen, Lordalen, Romsdalen, Trollstigen og Tafjorden-Reindalen landskapsvernområde, 24.11.2006.

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Reinheimen/publikasjoner/verneforskrift>

Det er ikkje lagt opp til endring av verneforskriftene gjennom denne prosessen. Innspel om endringar blir fylgd opp som vist til i prosjektplanen kap. 2.4.1.

Vurdering

Forvaltningsplanen skal gje utfyllande retningslinjer for ulike brukarinteresser, grunneigarar og rettighetshavarar i verneområda, og avklare korleis ulike type bruk kan skje innafør ramma av verneforskriftene.

Forvaltningsplan frå 2010 vart utarbeidd i 2 fasar, før vernet i 2004 og etter oppretting av verneområda i 2006. Arbeidet vart gjennomført med ein omfattande prosess i 6 kommunar og i 2 fylker med ei brei involvering og høyringsrundar. Forvaltningsplan frå 2010 vil bli brukt som grunnlag for dei nye planane. Det vil likevel vera behov for justeringar, i tråd med verneforskrifter, naturmangfaldlova og endringar som har skjedd sidan 2010. I tillegg er besøksforvaltning eit nytt tema i forvaltningsplan.

Det er fleire punkt i forskrifta som refererer til forvaltningsplanen som eit avklarande dokument, og særleg når det gjeld organisert ferdsel vil forvaltningsplanen gje føresetnader for korleis desse aktivitetane kan styrast og tilretteleggjast for å unngå at det går ut over verneverdiane. Ordlyden om organisert ferdsel føreset utfyllande reglar i forvaltningsplanane:

5.2 Organisert ferdsel

Reglane i denne forskrifta er ikkje til hinder for organisert turverksemd til fots så lenge naturmiljøet ikkje blir skadelidande.

Anna organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt løyve av forvaltningsstyresmakta, jf. forvaltningsplanen.

For å få oversikt over kva verksemder som driv organiserte aktivitetar innan verneområda er det nødvendig med ei eller anna form for registrering gjennom søknad eller melding. Aktiviteten i nasjonalparken og tilgrensande landskapsvernområde er i dag beskjedne, og det er ein viss oversikt på aktivitetane til lokale verksemder, DNT (Sunnmøre/ Oslo og Omegn / Gudbrandsdal).

5.3 Sykling, bruk av hundespenn og hest

Sykling, organisert køyring med hundespenn og organisert bruk av hest er berre lov på veg, trasé eller i område som er godkjend for slik bruk i forvaltningsplanen. Bruk av hest til kløving og gjeting er tillate.

I forvaltningsplan er det vist til trasear for organisert bruk av hest i temakart 2. Når det gjeld sykling og organisert bruk av hundespenn, er det ikkje opna for trasear for sykling og organisert bruk av hundespenn i nasjonalparken av omsyn til villrein (forskrift § 3, pkt.5.2). Det er i Meld. St. 18 (2015-2016), foreslått og å opne for sykling på vegar og stigar i nasjonalparkar og landskapsvernområda. Ei opning for sykling inneber ei endring av verneforskrifta for Reinheimen nasjonalpark. Fylkesmannen fekk i 2016 oppdrag frå Miljødirektoratet om å klargjere og tilrå endringar i verneforskriftene til eksisterande nasjonalparkar og landskapsvernområde, og bad om ei vurdering frå nasjonalparkstyra. Nasjonalparkstyret har i møte 13.03.17, gjeve innspel til fylkesmannen om å vidareføre dagens struktur med regulering av sykling i verneforskriftene for nasjonalparkar av omsyn til villreinen, jf. Meld. St. 18 (2015-2016). Arbeidet har stopp opp, mellom anna på grunn av at forskriftsmalane ikkje er ferdige, og andre forhold knytt til oppstart av forskriftsendringar.

Det er også andre tema der verneforskriftene viser til forvaltningsplanen. Det gjeld trasear og tidsfristar for gjennomføring av **nødvendig motorisert ferdsel** på snødekt mark og barmark. Temakart 4, 9 snødekt mark, og kart nr. 8 veg køyrespor barmark til hytter, må reviderast og fornyast i ny kartløyving. Det er og behov for å vurdere den generelle tidsfristen for køyring på snødekt mark (20.april) av omsyn til villrein sin bruk av området.

Bruk av **drone**, som er ein relativt ny sakstype, og det bør innarbeidast retningslinjer i forvaltningsplan for behandling av søknader jf. Nml § 48 og sak 2018/4499, om bruk av drone i verneområdet.

Når det gjeld aktivitet i samband med **jakt og fiske** er det behov for ein gjennomgang av retningslinjer for leirplassar under jakta, og ved fiskevatn om plassering av båtar på land. Her må det gjerast ein jobb for å kartlegge leirplassar, aktuelle vatn og avklare behov og utfordringar før utarbeiding av retningslinjer. Det må fyrst og fremst gjennomførast temamøte med grunneigarar, fjellstyre og jeger- og fisk som legg til rette for den tradisjonelle bruken i verneområdet.

Det er og behov for gjennomgang av **saltplassar** i verneområdet i samband med årleg transport av salt i regi av beitelag. Tema er og aktuelt av omsyn til villrein og smitterisiko. Her må det også gjerast ein jobb for å få oversikt over dei faste saltplassane og avklare utfordringane, slik at ein kjem fram til eit opplegg som legg til rette for beitebruken og som samstundes tek vare på verneverdiane. Det bør derfor gjennomførast temamøte med representantar for brukargruppene for å få innspel frå beitenæringa og villreinforvaltninga.

Villrein

Villreinen sitt leveområdet er eit sentralt formål med verneområda, og omsyn til villrein skal vektleggjast i arbeidet med revisjon av forvaltningsplanane for alle områda.

Fragmentering av områder, menneskeleg aktivitet/gjentatt uro, klimaendringar, sjukdom og parasitter skaper i sum stor belastning for villreinen. Arbeidet med kvalitetsnorma understrekar og tydeleggjer utfordringane i villreinområdet, og legger eit grunnlag for å kunne

vurdere aktuelle tiltak som kan betre forholda for villreinen. Reinheimen-Breheimen villreinområde ble klassifisert til middels - gult nivå. Med kvalitetsnorma og klassifisering av villreinområdet til har vi fått tydelege signal om at villreinen ikkje har dei optimale forholda den treng for å ha gode nok levekår. Gjennom kvalitetsnormarbeidet er villreinen sin arealbruk også visualisert i kartforteljingar, som viser korleis villreinen truleg vil kunne bruke dei ulike areala til ulike tidspunkt. Kartforteljingane blir viktige i forvaltningsplanrevisjon.

Det er og sett i gang parallelle prosesser når det gjeld villreinen da det er varsla om at det etter kvart også skal blir utarbeida tiltaksplanar for Reinheimen-Breheimen villreinområde. I tillegg har regjeringa starta arbeidet med ny stortingsmelding for Villrein, og fylkeskommunen gjennomfører ein rullering av handlingsprogrammet til regional plan for Ottadalsområdet (Reinheimen-Breheimen villreinområde)

Ved revisjon av forvaltningsplan må ein halde seg orientert til dei parallelle prosessane som gjeld villrein. Det vil blir gjennomført temamøte om villrein med t.d. villreinforvaltninga (villreinutval og villreinnemnd), kommunane og fylkeskommune og statsforvaltar.

Vernegrenser, vernestatus

Det ble gjennomført ei mindre endring av vernegrensene i Reinheimen området i 2010, 2011 og av Trollstigplatået i 2013. Endringane føreset at naturbase og verneforskriftene blir retta opp. Nye kart og gnr/bnr er sendt over til miljødirektoratet som må gjennomføre forskriftsendring. Grenseendringa vil ha lite å si for forvaltning av verneområda i praksis, og miljødirektoratet har så langt heller ikkje prioritert slutføring av grenseendringssaka.

Endring av vernestatus for Ottadalen lvo til nasjonalpark, har vore på dagsorden etter initiativ frå Nasjonalparkstyret for Reinheimen i 2013, og etter forslag frå KLD/miljødirektoratet i 2021. Området har naturkvalitetar som i nasjonalparken, men manglar kommunal støtte i Skjåk for å bli prioritert på lista over områder for endring av verneform. Vurdering av vernestatus for Ottadalen lvo er derfor lagt på is. Forvaltningsplanarbeidet vil forhalda seg til gjeldande verneform, og vil ikkje ta opp spørsmålet om eventuelle endring av vernestatus. Dersom det kjem konkrete forslag opp til behandling medan revisjonen går, vil ein i samråd med Statsforvaltar/Miljødirektoratet vurdere korleis den aktuelle situasjonen skal følgjast opp.

Verneforskrifter

Revisjon av forvaltningsplanen skal i utgangspunktet skje innan gjeldande rammer for forvaltninga, og terskelen for endringa av forskriftene er høg.

Byggesaker og bygningsmiljø

I nokre av dei store landskapsområda som t.d. Finndalen, Lordalen og deler av Romsdalen er det viktige seterlandskap der bygningsmiljøet er ein sentral del av verneformålet. For å ivareta bygningane er forvaltninga avhengig av eit godt samarbeid med lokale aktørar og private eigarar i områdene. I den samanheng er det avgjerande og ha gode retningslinjer og ein veileder for den lokale byggeskikken, med føringar både for eigarar og for forvaltninga.

I nasjonalparken og i Ottadalen landskapsvernområde er det mange byggverk av ulik storleik og karakter. Høgfjellet er spreidd utbygd og det er vanskeleg å gjera greie for byggeskikken. Hovudtyngda av bygningane er små byggverk knytt til ein tradisjonell bruk av fjellet i samband med jakt, fiske og beitebruk. DNT Sunnmøre har 3 hytter vest i nasjonalparken, 1 i Tafjorden-Reindalen lvo, og 1 i Veltdalen utanfor verneområdet. DNT Oslo og Omegn har ei hytte ved Torsvatnet.

Arbeid med ein byggeskikkveileder for bygningsmiljø i landskapsvernområda og i ope sårbart høgfjell som nasjonalparken og Ottadalen lvo, krev omfattande arbeid med kartlegging av status for bygningsmiljøet og bygningstypar. Arbeidet krev derfor eit samarbeid med kommunane (administrativt kontaktutval) og fagmyndigheit ved Innlandet og Møre og Romsdal fylkeskommune.

Kulturminne

Det er viktig å ha ei god rolleforståing mellom fylkeskommunane som fagmyndigheit for kulturminne og verneområdeforvaltninga. Sekretariatet vil ha dialog med fagmiljøet i fylka, og

vil også invitere administrativt kontaktutval til felles gjennomgang av aktuelle kapittel i planen.

Status i høve til framdriftsplan i kap. 6 i prosjektplanen:

- Melding om oppstart, brev 12.04.23
- Frist for innspel 01.09.23
- Ope møte i Lom, 05.06.23 – presentasjon av forvaltningsplan, brukerundersøkingar, villreinferdsel
- Orientering til Rådgjevande utval, administrativt kontaktutval og styret, på Åndalsnes 26.10.23
- Styret får prosjektplanen til godkjenning 27.10.23

Utarbeiding av første utkast

- Vinter/vår 24/25:
Utarbeiding av utkast til digitale forvaltningsplanar for Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde, tilsaman 7 planar.
Bruk av administrativt kontaktutval for kunnskapsdeling og dialog. Drøfting i nasjonalparkstyret før oversending til Miljødirektoratet for fagleg godkjenning
- Opne infomøte kommunevis, ved ønskje
- Temamøte brukargrupper ved behov/ønskje
- Opne møte og eventuelle synfaringar for aktuelle tema i bermarksesongen 2024:

Høyring

- Høyringsbrev, med planutkast og invitasjon til aktuelle synfaringar
- Temamøte nasjonalparkstyret
- Temamøte rådgjevande utval
- Møte med administrativt kontaktutval og brukargrupper ved behov

Ferdigstilling

Planane kan tidlegast vera ferdige i 2025. Ein må ta seg tid til medverknad og dialog, og høyringsfristane må ikkje verta for knappe. Dersom ein må ta ei ekstra høyring på heile eller delar av planforslaget må ein rekne noko lengre tid.